

TORONTAI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	180 dinár
Félévre	90 dinár
Hegyedévre	45 dinár
Egy hétre	15 dinár

Egyes szám ára 75 para.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: **Dr. MARA JENŐ**

SZENKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Obilježeva (Zapolva) utca 1.

Szerkesztőség telefonszáma 21
Kiadóhivatal telefonszáma 21
**MEGJELENIK MINDENNAK, HETFO ÉS
ÜNNEPEK UTÁNI NAPOK KIVÉTELEVEL**

Veliki Beeskerek, 1922.

LI. évfolyam, 182. szám.

Szombat, augusztus 19.

Elfogták a vidovdani merénylőt?

— *Beogradi tudósítónk jelentése.* —
Beograd, aug. 17.

Az esti órákban az a hír terjedt el Beogradban, hogy Berlinben elfogták a király, akkoriban még régens elleni merénylet egyik tettesét, Juhász Józsefet. A hírt az összes esti lapok is közölték, de mindenesetre fenntartással kell fogadnunk.

A „Novosti” közlése szerint a merénylőt Suboticán fogták el. Érdeklődésünkre Suboticáról azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a hír valótlan.

Az amerikai kölcsön első részlete uton van.

— *Beogradi tudósítónk jelentése.* —
Beograd, aug. 18.

A Bler-féle pénzesoporttal kötött szerződés alapján az állam amerikai kölcsönének első részletét augusztus huszonegyedikén kell leszállítani. Az első részlet harminc millió dollár.

Protity ismét Zagrebban.

— *Beogradi tudósítónk jelentése.* —
Beograd, aug. 17.

Zagrebból jelentik: Protity Sztóján Ijubljánából való visszatérte alkalmával Zagrebban néhány napot fog időzni, ahol érintkezésbe lép a horvát politikusokkal. Hír szerint Protity újabb tárgyalásokba fog bocsátkozni Radicsal, a horvát népvezérrel.

A szuboticiai kémkedési per.

A „Torontai” tudósítójának távirata.
Budapest, aug. 17.

Jugoszláviai lapok híradásai szerint a budapesti lapok közölték, hogy tizennyolc szuboticiai magyart a délvidéki ligával való érintkezés miatt kémkedéssel vádoltak. Illetékes helyen nyert információ szerint a délvidéki liga körülbelül már egy év óta nincs. A liga különben is fenállásakor csak menekültek felszámolásával foglalkozott és kulturális célokat szolgált, politikai jelleg nélkül. A letartóztatott tizennyolc szuboticiai magyar nem állott összeköttetésben a ligával, azokat a liga régi vezetősége nem ismeri.

Nincs élelmiszerkiviteli tilalom.

A kormány a vámtételeket fogja emelni.

— *A „Torontai” beogradi munkatársának telefonjelentése.* —
Beograd, aug. 17.

Napok óta arról irnak a lapok, hogy a kormány a drágaság leküzdését, az élelmicikkek kivételének tilalmával akarja megkezdeni.

A gazdasági pénzügyi bizottság ma délelőtt a pénzügyminiszterium tanácstermében ülést tartott és elhatározta, hogy az élelmicikkek kiviteli tilalmát nem rendeli el, hanem felemeli a kiviteli vámilletékek tételeit. A bizottság javaslata alapján a mai minisztertanács is foglalkozott a kivitel kérdésével és hírszerint hozzájárult a pénzügyi bizottság határozatához. A minisztertanács egyben elhatározta, hogy külföldi élelmiszerek vámmentesen hozhatók be az országba.

Timoteovics belügyminiszter és miniszterelnökhelyettes távirati rendeletet adott ki az összes közigaz-

gatási hatóságoknak, hogy jelentsék be távirati uton a vetések állását. A minisztertanács elhatározta, hogy erélyes intézkedések útján az ország minden részében arányosan fogja az élelmicikket elosztatni.

Mitrovics, Beograd községtanácsának elnökét felszólította a belügyminiszter, hogy négy nap alatt jelentse be, milyen stádiumban van Beograd város ellátásának a kérdése.

A független lapok, a Novosti és a Tribuna ma esti számukban vezetőhelyen foglalkoznak az ellátás kérdésével és nagy pesszimizmussal irnak erről. A lapoknak az a véleményük, hogy a kormány által tett intézkedések nem hozzák meg a kívánt eredményt és ezért erélyesen követelik a kiviteli tilalom elrendelését.

A francia minisztertanács szolidáris Poincaréval.

— *A „Torontai” tudósítójának távirata.* —

Páris, aug. 17.

A francia kormány Millerand elnöklésével Rambouilletben minisztertanácsot tartott, amely Poincaré londoni magatartását egyhanguan

helyeselte és vele szolidaritást vállalt. A délutáni ülésen megvitatás alá kerültek a különféle eshetőségek, amelyek a jóvátételi bizottság határozatai következtében várhatók.

A belügyminiszter dél-szerbial utja.

Tisztogatás a közrendészet terén.
— *Beogradi tudósítónk jelentése.* —
Beograd, aug. 17.

Utóbbi időben igen sok panasz merült fel az országban általában, de különösen a Délszerbiában uralkodó rossz közbiztonsági állapotok miatt.

Timoteovics Koszta, az új belügyminiszter elhatározta, hogy a közrendészet terén rendet terem. Tisz-

toztatási útjának első állomása Délszerbia. A miniszter tegnap érkezett vissza Bledből Beogradba és ma már el is utazott Délszerbiába, hogy ott a helyszínen szerezzen információkat és hogy az intézkedéseket a szükséghez képest azonnal megtehesse.

Különösen arról akar a belügyminiszter meggyőződést szerezni, hogy milyen eredménnyel jár a katonaság és esendőség kooperációja a bolgár és az albán határ mentén.

Cseh hadgyakorlatok a német határon.

A „Torontai” tudósítójának távirata.
Berlin, aug. 17.

A berlini Der Tag cikket közöl a francia vezérkari tisztek szemléjéről, a Lengyelországban és a Rajna-vidéken nemsokára kezdődő cseh hadgyakorlatokról. Franciaország a Lengyelországgal és Csehországgal kötött szerződések operációs rendelkezéseit vezérkari szemlék rendezésével óhajtja kipróbálni. A tervet a francia vezérkar készítette és a szemlé a francia vezérkari tisztek vezették. A cél a haderőnek együttműködését egy Németország ellen irányuló hadjárat esetére biztosítani. A szemléket a Németországgal határos vidéken a varsói és prágai francia katonai missziók főnökei Dupont és Mittelhauser tábornokok vezették. A feladat volt a Németország elleni közös offenzíva keresztülvitelének tanulmányozása, különös tekintettel Csehországnak felső-sziléziai főterekére.

A szemlék alapján fognak lefolyni a cseh nyári hadgyakorlatok a glatzi határon.

Osztokodnak.

A „Torontai” tudósítójának távirata.
Wien, aug. 17.

Az osztrák kommunista párt tegnapi nagygyűlésén elfogadott egy határozati javaslatot, hogy az egyházi vagyonok és a templomi kinécek elkobzandók.

Hogy kinek, vagy minek a javára, arról hallgat a krónika.

Az új osztrák jegybank.

Wien, aug. 17.

Az új jegybank megállapítására vonatkozó tárgyalások folyamán arra a megegyezésre jutottak, hogy az alaptőkét, amelyet hatvan millió svájci frankban határozták meg, egyik svájci bankban helyezik el.

A Népszövetségi közgyűlés előkészítése.

A „Torontai” tudósítójának távirata.
Páris, aug. 17.

A népszövetségi tanács legközelebbi ülését augusztus harmincadikán tartják meg. A napirenden lesz a szeptember negyedikén kezdődő népszövetségi közgyűlés előkészítése, továbbá a magyar-osztrák és a magyar-jugoszláv határkiigazítások végleges rendezése.

TÖZSDE

Augusztus 17

Beograd. (Zárlat.) Valuták: Lei 67, Márka 12, Lira 4750.
Devizák: Páris 666, Newyork 34, Szaloniki 18350, Milano 39450,
Prága 26850, Berlin 885, Wien 61375, Bukarest 6950, Budapest 570.
Zürich. (Zárlat.) Devizák: Berlin 049, Holland 20440, Newyork 52475, Páris 4165, Milano 2365, Prága 1530, Budapest 033, Zagreb 15250, Varsó 007, Wien 0008750.

Poincaré a német ipart ki akarja sajátítani.

London, aug. 17.

Wirth német kancellár a Daily Chronicle tudósítójának a londoni konferenciáról nyilatkozott.

A kancellár kijelentette, hogy Németország a tehetségéhez képest fog és akar fizetni, amiről a már lefizetett ötszázmillió font részlettörlesztés is tanuskodik. Azonban a német nép kenyere fontosabb, mint a reparációk. A moratóriumnak csak úgy van értelme, hogyha több hónapi halasztásra terjed. A márka zuhanásának az a magyarázata, hogy a világ azon a véleményen van, hogy Franciaország Németország életére tör. Ugyilátszik Németországot Oroszország sorsára akarják juttatni. Németország teljes összeomlása katasztrófa volna egész Európára. Poincaré azt állítja, hogy Németország mesterségesen lerontja a márka árfolyamát. Ezt legfeljebb csak néhány francia ember hiszi el. Németországra katasztrófálisan hat a márka zuhanása, ami az állami háztartás egyensúlyát megsemmisítette. Az ország nem tud népének kenyeret és az iparnak nyersanyagot biztosítani. Újabb szociális bonyodalmak is keletkezhetnek a márka esése folytán. Poincaré azt állítja, hogy Németország négy milliárd márkát kölcsönzött Csehországnak. Wirth kijelenti, hogy sem a német kormány, sem a bankok nem ajánlottak és nem adtak kölcsönt Csehországnak.

A németek sehohsem alakítottak bankot és hogyha Hollandiával váltaltak is érdekeltséget, az a nemzetközi gazdasági életbe való bekapcsolódás miatt történt. Poincaré célja Németország iparát kisajátítani, amit az bizonyít, hogy a német vegyiparból hatvan százalék erejéig részt kíván. Az ürügy ehhez az, hogy a hadianyag gyártását kívánja ellenőrizni, holott a békeszerződés erre más eszközöket biztosít.

Lengyelország nem tarthat választásokat Keletgaliciában.

Wien, aug. 17.

A Neue Freie Presse varsói jelentés alapján közli, hogy a varsói angol követ a lengyel kormányhoz jegyzéket küldött, amelyben figyelmezteti, hogy Keletgalicia nemzetközi probléma, tehát Lengyelország az 1919. és 1920. évben a legfelsőbb tanácsban hozott határozat alapján csak az átmeneti katonai okkupáció jogát gyakorolhatja és így sem a képviselőházban, sem a szenátusban választásokat nem rendezhet el.

Kik szavaznak a német moratórium mellett a jóvátételi bizottságban?

Páris, aug. 17.

A jóvátételi bizottság legközelebbi ülésén a német moratórium kerül tárgyalás alá. Politikai körök véleménye szerint Dubois, a francia delegátus a moratórium ellen fog szavazni. Az angol és az olasz megbízottak, állítólag utasítást kaptak, hogy igennel szavazzanak. A belga delegátus előreláthatólag nem él a szavazás jogával.

Egy utlevél 28.000 korona.

Ujabb utlevélpanama. — A dzsombolji járás ujabb szenzációja. — Felfüggesztették Selmeczy Viktor szenthuberti jegyzőt.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Dzombolj, aug. 17.

A napokban számoltunk csak be arról a nagyarányú utlevélpanamáról, mely a dzombolji segédjegyző felfüggesztésével nyert egyenlőre befejezést. Ma újból egy hasonló szenzációs ügy foglalkoztatja a dzombolji szolgabírószolgabíró tudósítónk a következőket jelenti.

Grba Branislav dzombolji szolgabíró a járásában megindított tisztogató munkát nagy eréllyel tovább folytatja. Munkájának komolyságát bizonyítja az alábbi eset, mellyel újból egy olyan embert tett lehetetlenné, kinek egyéni érdekei, megdagodási vágya sokkal fontosabb volt, mint a község lakosságának érdekei.

Selmeczy Viktor szenthuberti jegyző már nagyobb aparátussal dolgozott, az ő pénzéhes tenyereit nem lehetett holmi 3000—4000 koronával kiegyenlíteni, mert őt az az elv vezérelte, aki utazik, az fizessen, mert a mai időben az utazás luxus. Különösen az Amerikába utazó egyéneknek zsarolását tekintette fő üzletének, mert minden egyes Amerikai utlevélért 28.000 koronát fizetett magának. Grba szolgabíró az esetet a következőképpen derítette ki. A napokban megjelent a szolgál-

bíroságnál egy ilyen Amerikába utazó szenthuberti lakos utlevélnek láttatkozása céljából. A főszolgabíró kérdést intézett nevezetthez, hogy mennyibe került az utlevél? Megdöbbenve értesült, hogy a jegyző nem kevesebb, mint huszonnyolcezer koronát kért az utlevélért. Egyéb, Európába szóló utlevelek taksáját 3600 koronában állapította meg a jegyző akkép, hogy az utlevélkérvény megírásakor 400 koronát, míg a többi 3200 koronát az utlevél megérkezésekor szedte be.

Amint az eset a főszolgabíró tudomására jutott, azonnal kiküldötte Szenthubertre Micin Vlad szolgabíró, ki a vizsgálatot még aznap lefolytatta és vasárnap a főszolgabíró Selmeczyt állásából felfüggesztette és megindította ellene a fegyelmi eljárást.

Reméljük, hogy ezzel az esettel lezárhatjuk a dzombolji járásban előfordult utlevélpanamák ismeretét, mert alig hisszük, hogy valamelyik községi közeg hasonló eljárásokra merészkedne, mert Grba főszolgabíró erős keze meg fog akadályozni minden törvénytelenéget és könyörtelenül lesújt mindazokra, kik szabálytalanságot elkövetni merészkednek.

Nincs kegyelem.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

London, aug. 17.

A francia kormány a népszövegségbe delegált képviselőit utasította, hogy a tárgyalásoktól álljanak

el arra az esetre, hogy ha a népszövegség Németországot még ebben az évben a tagjai sorába fel akarná venni.

Majd beletörök a bicskájuk.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Róma, aug. 17.

Érdekes nyilatkozatot adott egy római politikus a londoni konferenciáról. Szerinte Lloyd George a konferencia utolsó ülése előtt a következő kijelentést tette:

Csinálhatnak a franciák, amit akarnak. Bevonulhatnak a Ruhrvidékre, Berlin ellen is mehetnek, csak a maguk kára lesz, mert végül csak beletörök a bicskájuk a vállalkozásba.

Becskerek és a Bánság filmen.

Filmfelvételeket készít egy délamerikai vállalat.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskerek, aug. 18.

A newyorki „Post Pictures Corporation” filmgyár megbízottakat küld Európába, hogy Európa különböző részein filmfelvételeket készítsenek a vállalat délamerikai mozgósínházai részére.

A bizottság már utnak is indult és az európai partra érve, szétoszlak. Külön bizottság fog felvételeket készíteni Franciaországban és

Franciaországtól délfelé eső államokban, egy másik delegáció meg az északi országokat látogatja sora. Az amerikai társaság igazgatója értesítette az SHS állam kormányát, hogy Jugoszláviába is megbízottakat küldtek, akik a Dalmát tengerparton, Boszniában, Horvátországban, Szerbiában és a Vojvodinában fognak tereket felvenni, azonkívül az ottani iparüzést és házbereendezéseket akarják filmen megörökíteni.

A kormány az alispán útján felkérte a hatóságokat, hogy a lehetőséghez képest segítsék elő a filmvállalat operatőrjeinek munkáját.

Hír szerint vojvodinai látogatá-

suk alkalmával Becskerekre is eljönnek az amerikaiak, hogy a dél-amerikai mozilátogatók részére bemutathassák ennek a vidéknek kulturális fejlettségét.

HIREK

Házasság. Ormos Jenő és Braun Bella vasárnap, e hó 20-án, délután félhat órakor kötnek házasságot a helybeli izr. templomban. (Minden külön értesítés helyett.)

A bácsmegyei alispán ügyének hullámai. A Sztojkov-üggyel kapcsolatban Viaskalin belügyminiszteri főinspektor felfüggesztette állásától Zultanovity sombori rendőrkapitányt, akinek jelentős része volt a visszaélésekben.

Szatirikus időszi lap indul meg Becskereken. Szeptember elsejével Becskereken szerb nyelvű satirikus viccelap jelenik meg „Spadalo” (strigó) címen. A lap első száma szeptember elején kerül ki az utcára, nyolc oldal terjedelemben, színes gazdag tartalommal, sok karikatúrával. Az új lap két hetente fog megjelenni és szerkesztője egy közzismert becskereki humorista lesz.

Lassankint

rájön az ember, hogy okosabb volt gyerekkorában. Mennyire erőltetik a felnőttek a kicsinyeket, hogy higgyék el: a kétszerkettő négy. A gyerek pedig makacsul hol háromnak, hol ötnek mondja a kétszerkettőt. És mikor aztán úgy a negyedik X felé evez az ember, látja, hogy mennyire igaz van a gyereknek. Az életben kétszerkettő sohasem négy. Valamicskével mindig több mint négy, vagy egy pirinyóval mindig kevesebb négyenél. Az élet az éppen az, amelyik nem engedi magát az ember sablonjai által skatulyázni. Itt nem lehet rendszert csinálni és nem lehet szépen fölépíteni a leendő élet palotáját. Tán eddig lehetett. Az embernek hol erről, hol arról kell lemondani. Minden nap el kell temetnie valami szép álmot, biztató reményt úgy, hogy az ember ki se jön a temetésből. Azelőtt az emberek összeroppanak volna ennyi esapás, bánat alatt. Ma már úgy megszoktuk, hogy igazán csak most tudunk örülni az élet apró örömeinek. Egy szép virágnak, egy szívből jövő kézzszoritásnak, egy melegebb szónak, egy színes álmodat hozó pohár bornak, egy jelentéktelen kis versnek. Azelőtt válogattunk, pazaroltuk a szíveket — ma látjuk, hogy milyen drága kincs ez, mert de sok embernek nem jutott belőle semmi. J.

Összekaszaboltak 180-an dinynyét. Tegnap délelőtt furesa vendégei voltak a királyi ügyészségnek. Öt kisfiút szállítottak be az eleméri csendőrök, akik ellen az volt a vád, hogy egy eleméri földműves földjén elpusztították az egész dinynyetermést. A gyerekek játék közben bukkantak rá a dinynyeföldre, ahol pajkosságból sorra felvágták a drága dinynyeket, számszerint mintegy 180-an darabot. A csendőrök nem tudva velük mit kezdeni, behozták őket az ügyészségre. A vizsgálóbíró még a délelőtt folyamán kihalgatta a fiatal bűnösöket éretlen cselekedetük felől és utána szabdlábra helyezte őket.

A velikakikindai főrabbi temetése. Hétfőn délután két órakor temették el Velika Kikindán dr. Rosenstein Mór főrabbit. Eltemettek vele egy szerető, áldó, jóságos életet és egy emberöltőn keresztül tanító bölcs, csöndesen szerény, paposan szegény, hitben és eszmében gazdag életért, hozzá méltó temetést rendezett néki hitközsége. Hazahozatták idegenből holttestét és a koporsónál igaz fájdalom könnyét adták, kikért a pásztor robotos, de fenkölt hivatását élte. És a rabbinus, a mester holttestét fekete drapériával bevont elárult temploma fogadta és mindenki eljött papja temetésére és feketébb gyász ült mindenki lelkén. A koporsót a vasúti állomásról gyászmenet hozta a templomba, ahol dr. Niedermann Mór becskeréki főrabbi lelketrázó, gyönyörű szárnyaló hatalmas beszéddel bucsuztatta a halott papot, barátot és tudóst. Utána dr. Schweiger Hermann zentai főrabbi mondta el mély gondolatokban gazdag, remekül fölépített beszédét. A hitközség nevében Guttman Miksa bankigazgató mondott megható, bensőséges beszédet, Frankl Jakab pedig a szentegylet nevében beszélt. Valamennyi egyház papi testületével képviseltette magát és megjelent a temetésen a helyben állomásozó katonaság tisztikarának, valamint a városi és egyéb hatóságok küldöttsége is. A temetésben a zsidó egyletek nevében mondott még Löw Mór beszédet, aztán hullottak a göröngyök és a zsidó hitközségnek már nem volt papja. Megsíratta mindenki, mindenki, azok is, akik becsülték, szerették, azok is akik örömet és azok is, akik bánatot okoztak neki.

A londoni sakkverseny legfrissebb eredménye. Capablanca—Tartakover és Widmar—Réthi játszámája döntetlen. Enwe nyert Marotti ellen. Watson Atkins és Réthi függő-játszámáját Réthi megnyerte. Marotti ellen Rubinstein, Atkins, Yates nyert.

Talált pénztárca. Tegnap délből a Megyeház-utcában egy börpénztártalált találtak néhány korona tartalommal. Tulajdonosa átveheti a 33-as számú bérkocsisnál.

Nagy tűz Alibunaron. Tegnap délután tűz ütött ki Alibunaron Musztár Miklós földbirtokos udvarában, ahol óriási mennyiségű zab, széna és szalma volt felhalmozva. A tűz a nagy szél miatt ugyszólván pillanatok alatt továbbterjedt úgy, hogy néhány perc múlva már lángban állottak a kazalok. Az alibunári tűzoltók, a község minden ép-kéziláb emberének részvételével megfeszített erővel dolgoztak a tűz eloltásán, munkájuk azonban csaknem határozatlannak bizonyult, a szélvihar erősödött, a tűz állandóan terjedt és élt volt, hogy a szomszédos házak is lángot fognak. A nagy veszélyben a környéki tűzoltóságokhoz fordultak segítségért. A telefonhívásra kivonultak a karlsdorfi tűzoltók, akik az alibunáriakkal együttes erővel láttak neki a tűz eloltásához. Fáradságuk ez alkalommal is meddő maradt, de legalább sikerült megmenteniök a szomszédos házakat.

• Atutalások és csekk kiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — **Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár,** valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl a Nagybecskerek Takarékpénztár, Veliki Beeskerek, Korona-szálló épület. Telefon: Pénztár 16. — Vezérigazgató 52.

Működik az adóprés.

**Jövedelemadó tízezer koronás alapon. — Adót fizetnek a cselédek és munkások is. — A borra-
való és kártyanyereség mint adóalap. — Az ősz-
szel tárgyalják a hadinyereség- és vagyonadót.**

— A „Toronto” tudósítójától. —

Beeskerek, aug. 18.

Az adóhivatal tájékán ilyenkor lázas munka folyik. Öreg pápaszemes urak fekszenek a hatalmas könyvek fölé, másutt meg szorgalmasan rójják fehér ivekre a szép gömbölyű számokat, pontosan sorban, egymásután sokat. A szüzsies tisztasági miniszterpapirok lassankint megtelnek a nagy fekete betűkkel és odacsatolják azokat aktáikhoz, amikkel együtt belekerülnek rövid szundikálásra a szekrénybe. Őszre eljön az ő idejük, újra előveszik, szépen kitegetik a fél előtt és megkezdődik az alku az adóalany bőrére.

A sok mindenféle adó, amellyel az államháztartás magas szükséglete miatt a kormány a közönséget el-látta, meglehetősen nagy terhet jelent. Különösen nagy kiadásokat fog okozni a kereskedőknek és iparosoknak, akiknél a néhány évre visszamenőleg kivetett különféle adó, a megnagyobbodott üzleti forgalom folytán sokszor igen jelentős összegekre fog rugni. Mindez előrelátható a pénzügyminiszter által elrendelt adók és azok végrehajtási utasítása következtében.

De nemcsak a kereskedői osztály az egyedüli, amely az adók súlya alatt fog nyögni, hanem ujabban már a legesekelebb jövedelmű munkás és tisztviselő apró keresete is belekerül az adóprésbe, mely valószínűleg kegyetlenül ki fogja préselni az állam által követelt, természetesen ezekben az esetekben csekély összegeket.

Fennáll ugyanis egy pénzügyminiszteri rendelet, amely a jövedelemadóról intézkedik, még pedig meglehetősen antiszociális módon. A kérdéses utasítás a jövedelemadó alapját illetőleg úgy rendelkezik, hogy bázisnak számítandó az 1918, 1919 és 1921. évben évi tízezer korona, az 1920-ik évben pedig kivételesen négyezerötszáz korona. Mindenesetre furcsának tartjuk, hogy miért számítanak például 1918-ban ugyanannyit, mint 1921-ben, amikor 1918-ban lényegesen kisebb

volt a kereset, mint 1921-ben. Még ennél érthetlenebb az 1920-as év adóalapja, mely a felénél is kisebb a többi év adóalapjánál. Ezeknek az intézkedéseknek kuriózumáról természetesen minden gondolkodó ember meg van győződve, a rendelet azonban rendelet marad s így nyugodt lehet a közönség arról, hogy végre fogják hajtani.

Most már az a kérdés, hogy mit vesznek jövedelemnek. Erre vonatkozólag egyet-mást megtudandó felkerestük Bogojevity Iván pénzügyi revizort, aki kérdéseinkre a következőket mondotta.

— Az adóalap összegében be-foglalatik bárminemű jövedelem, akár pénzben, akár természetben kapja az illető. Azok, akik beletartoznak ebbe az utóbbi kategóriába, akik csak természetben kapnak, tegyük fel például a cselédek. De nemcsak ezeknek a nyers terményekben, ellátás, lakás és ruházati cikkekben kapott járulékait számítják jövedelemnek, hanem minden néven nevezendő bevételt, melyek nem vagyonszaporulatot eredményeznek, hanem jövedelem jellegű birtok. Eszerint tehát megadóztatható jövedelemnek számítanak a jutalmak, ajándékok, kártyanyereségek, borravalók, sorsjegynyereségek stb., ha azokat rendszeresen élvezi és nem néha napján kapja.

A jövedelemadó kivételével háromnegyed éven át foglalkozott egy bizottság, mely közel kétezernégy-száz adóköteles adóját állapította meg. Elintézésre vár még mintegy hatszáz akta, melyekben egyes adatok hiánya hátráltatta a munka befejezését.

Mindazonáltal a bizottság az ősz-szel véglegesen befejezi működését és október hónapban előreláthatólag megkezdik az adó behajtását. Ugyanakkor foganatosítják a vagyonadó és a hadinyereségadó tárgyalását. A vagyonadónál huszezer korona évi jövedelem az adóalap, a hadinyereségadónál meg 160.000 korona.

A királyi pár marienbadi útja. Alexander király és Mária királyné tegnap délután autón Bledből Mariborba utaztak, ahonnan Marienbad felé folytatják útjukat. A királyi párt Pogonics szárnysegéd kíséri.

• Külföldi kifizetéseket, átutalásokat, csekk- és valutavételeket gyorsan és olcsón közvetít a Nagybecskerek Népbank R.-T. — Telefon 62.

Amerikába szóló utlevelek iránti kérvényekért, az előírt bélyegilleté-ken kívül semmi sem fizetendő és egyesek mégis hallatlanul nagy összegeket fizettek, forduljon tehát mindenki bizalommal ily ügyekben a **Banatska Trgovacka Agencijához** Alexandrova ulica 27, ahol bárki ember fia, nemzetiségre való tekintet nélkül, díjtalanul megkapja a kívánt felvilágosításokat.

Egy sequestrált birtokon.

Vel. Kikinda, aug. 17.

Pontosan tíz évvel ezelőtt, nyáron, aratás derekán jártam utolszor a kisoroszi uradalom táján. Akkor sejtések álma sem volt mindaz, ami e'jött. Nótás kaszások gázoltak aranytengerben, omlott a gazdag áldás és fölöttük a reggelben pitypaty surrogott. Emiékszem a zöldkalapos intező urra, akit oit köszöntöttem az urasági földek táján, a barázdák pipacsoktájára, a tisztá, hófehér ökrökre, amint pihentek a szekerek előtt, szóval látom a reggelt, amikor a rosszrugóju fiaker a kisoroszi kastély felé vitt. Hosszu-hosszu jegenyefás szegélyű uton sokéves, karsu fák silbakoltak, a kocsizörgésre fécánok riadoztak és messzibb a kastélyra és a fehér kis zsellérházakra akkor kezdett hullani a reggeli napsugár.

Az intező fia diákkori pajtásom volt, aki megmutatta nekem a gazdaságot. A parkot, ahol pávák hengegtek, az óriási magtárakat, épületeket, gyönyörű gépeket, magyarázott a gőzekéről, megnéztük az istállókat, olyan szép tehenészetet, annyi szép jószágot együtt azóta se láttam. Barangoltunk aztán a gazdag jólétnek ebben az áldásteli édenében és az intező fia kitarva a karját, mutatta, hogy ezernyolcszáz hold, ameddig a szemem csak él, minden-minden a grófé. Akkoriban böngésztem már Marxot és sejtettem, hogy az a nótás, buzavirágos legény édestestvére a jobbágnak, hogy ez a gyönyörű nagy gazdagság itt a középkori hűbérállapot rendszere még és hogy szomorú is van abban, hogy itt a pacsirta nótájától kezdve a fák, a házak, a vetés, a virág, a föld, amíg a szemem csak él, minden-minden a grófé...

De azóta elszaladt tíz esztendő. Mi minden történt azóta! Világren-gés, forradalmak azóta a történelemé lettek. És volt azóta agrárreform is. És hát én ezt, főleg ezt akartam látni most, hogy Kisorosz felé vitt esztendők után újból utam. Hogy néz most ki arra minden, most, hogy nem minden a grófé már?

Nyári reggel volt most is Madár-nóta, buzatenger a régi. De az emberek nótáját már nem hallottam. A jegenyék, a karsu hosszú-hosszu sor jegenye eltűnt. Kivágták tavaly. Nem is tudni, hogy kik. Mondják, hogy Csáki szalmája volt. De nem baj, hideg volt a télen, hát kellett. Fácánt se látok irmagja se maradt, lepuskálták őket. Valamikor híres fécántenyésztés volt erre. És megyek tovább, be a kastély felé. A kastély felében német iskola van, felét a kormánybiztos lakja. A kicsi zsellérházak rosszkarban vannak. A raktárakban, felszereken most emberek laknak, az új telepések. A gépeket, a hatalmas szép gépeket se látom, hallom, hogy elárverezték. Keressem a híres tehenészetet, hát egy kajlaszarvu kis riska se maradt belőle, elárverezték a tehenészetet is. A jó lsten tudja, hogy azok a csodaszép svájciak, fajlatok merre lettek. Emiékszem, egy zsellérház előtt galambduc volt két, nagy galambokkal. Se duc, se galamb Hja, a galamb, az vizum nélkül is eimegy. Egy kis hídát keresek, kacsaák tipegtek akkor régen alatta. Nincs kishíd, felszedték, biztosan tűzrevalónak.

Aztán beszéltem az új telepésekkel is. A termésről, a sorsokról, az új helyzetükről beszélünk Naivan jó emberek ezek, délszerbiaiak.

Idegenbeszakadtak és nem érzik jól magukat. Nem értik a birtok föld szíve verését és nem szerelmesei a földnek. Nagyrészt felesbe

Siremléket Bányai Jakabnak. Im-már három esztendeje, hogy a tanító-ság nesztora, az iskolauigy barátja és harcosa, a tanítóegyesületi élet és a kartársi szellem vezére, Bányai Jakab volt beeskerekéi áll el. isk. igazgató meghalt és még mindig jeltelen a sirja. Családja külföldön tisztviselősorsban él, nincs módjában, hogy neki méltó sírkövet emeljen. Volt tanítványai, tisztelői és kartársai most azon fáradoznak, hogy ezen kötelességnek eleget tegyenek. Bányai Jakab érdemeit e helyen felesleges ismételn, hisz kö-zöttünk élt és működött 36 eszten-deig és nincs felnött, aki őt ne ismer-te és ne becsülte volna. A kez-deményezők ezuton is felszólítják volt tanítványait, tisztelőit helyben és vidéken, tegyék lehetővé, hogy a siremlék egy Bányaihoz méltó legyen. Hozzájárulási összegek Tem-mer Sándor Veliki Beeskerek, Zsitni trg címre küldendők.

is dolgoztatnak a régi zsellérekkel. És panaszkodik is van. Mondják, hogy ezt a földet igazán csak gözekével lehet szántani, mert ez a föld azt szokta meg Nem elég a jószág, nincsenek fölszerelve, ez kéne, az kéne, nincs lakásuk se, az istállóknak, csűrökben helyezték el családjukat. Aztán eldiskuráltam egy régi kis-oroszival is. Ez is panaszkodott. Meséli, hogy neki tizenegy hold földje volt és abból is „elrequiráltak” és hogy mások is jártak így. Ezt nem értettem, nem értem ma sem, de hogy így volt, arról meggyőződtem. Szóval baj, panasz van elég, de hát jó Isten, mennyi minden sürgőset, okosat, energikusait és igazságosait kellene egy ilyen sequestrált birtokon csinálni, hogy rendbe jöjjen.

Ez a kisoroszi uradalom valaha gróf Zichy Agostoné volt, aztán gróf Szécheny kapta hozományul. Bár a rendelet, hogy idegen honosok birtokai zár alá veendő, még 1909-ben kelt, ez a birtok 1921-ig zár alá véve nem volt. Hogy miért, arról külön cikkben lehetne írni, de elég az hozzá, hogy egy év előtt feljelentés folytán mégis csak zár alá került. Tehát a sequestrum följelentéssel kezdődött és ennek jegyében folyt aztán egész élete. Kis panamák, nagy panamák, felfüggesztések, visszaélések, el nem számolt pénzek, elcsapatások, egész légiója a följelentéseknek beszélhetne erről, de hát nehéz a nyomtató ló száját bekötni és hogy vagyon valami bölcsesség ebben a mondásban, arról a kikindai ügyészségen elfekvő irások tanuskodhatnak.

Harmadik kormánybiztosa van már az uradalomnak egy esztendő alatt. A sequester alá vevés idején az uradalom vagyonát egy bizottság leltározta, mely szerint ötszázhusz millió koronára tehető az uradalom minden vagyon. Az 1800 holdnyi birtokból 1500 at az Agrarna zajednica telepeseinek osztottak szét és saját kezelésben csak 320 hold maradt. A nagybirtok fölősnak talált gazdasági fölszerelését, a tehenészetet is, árverésen eladták. Érdekes lenne tudni, hogy ezek kincset érő értékeiből mennyi folyt be.

Az 1800 holdas nagybirtok valamikor 3800 holdból állott, de valamelyik Csernovics, akik a birtok régi urai voltak, kétezer holdat a falu zsellérei közt szétosztott. A történelmi nevű Csernovics családot pedig azért emlitem itt meg, mert itt van a család temetkezőhelye is az uradalmon és erről az ósrégi kriptáról mégis csak illik megörökíteni valahol, hogy a benne porladó szepemlékű ősökkel a hálás földnépe hogy bánt el Bizony a háboru utáni forradalmas napokban föltörték ennek a sirboltnak vasajtáját, leszedték a Csernovic patriarcha halott őseinek eszímájáról az aransarkantyut, leszedték róluk a családi ékszereket, föltörték az üvegkoporsókat, kifordították belőle a bebalzsamozott ősoket és bizony szétszórták őket a krypta minden zugába. Ma egy év előtt még így, koporsóikból kifordítva heverték a hullák Hogy azóta rendbeszedték-e a kriptát, nem tudom. Arról sem tudok, hogy a halottrablók után nyomoztak-e vagy sem.

Ami a sequestrált birtok új gazdálkodását illeti, ez a föbftermelésnek korántsem vált előnyére. Ezt számszerű adatok igazolják, de meg ez ma természetes is. A latifundium belterjes gazdálkodásának ezernyi lehetősége megszűnven, így ahogy ma fest ez a gazdaság, meg lehetőségen siralmas képet ad. Amde egy végeredményében is szociális reformnál momentális gazdasági előnyöktől el kell tekinteni, és hogy maga a reform szociális intenciót szolgál-e, azt az átalakulással járó formálanságok, visszasságok elülte, kiformalódása, megállapodottsága után lehet majd csak megállapítani. Mint ahogy esztendőök tisztultabb légkörében sok minden más is, mást fog majd mutatni.

Radoszavlyevity Zvezdana, illetve Srdanov Zoran üzletét Veliki Becksereken átvettem, kérem hitelezőit 8 napon belül jelentkezni, azontuli jelentkezőt nem veszek tudomásul.

Veliki Beckserek, 1922 aug. 17.
Taninger Gusztáv.

Szakképzett gazdasz vagyok

50—100 holdas gazdaságot, megfelelő épülettel, lakással, őszi átvételre keresek hosszabb időre szóló bérletre vagy feles megművelésre. Megkereséseket kérek Varga Sándor Csenej, Lányok-pusztá. 1396

824—922. sz. 1374

Hirdetmény.

Jarkovac községnek szüksége van hat vagon tüzelőfara (1 vagon 15.000 kg, 5 vagon a 10.000 kg).

Ajánlatok augusztus 21-ig az előjáróság címére küldendők.
Jarkovac, 1922 augusztus 11.
Az előjáróság.

Keresek egy jó házi leányt,

valláskülönbség nélkül, nyolc- kilenc- és négyéves kisfiám mellé. Jó bánásmód Csaldádnak tekintjük. Értekezni a délutáni órákban lehet 1409
Üzv. Kohn Hugoné, rüfösáru üzlet Fő-utca.

Krumenacker István

nyug. vasuti főfelügyelő vállal fuvarlevél felülvizsgálat és vasuti szállítástól eredő mindennemű visszereseket (hiányok, sérülések és határidő túllépések). Fogad d. e. 10—12 óráig.
Vel. Beckserek, Etvesova u. 5.

Halló! F. hó 19-én, szombaton este 1408 Halló!
disznótor és hurkaestély
lesz a Hollósi-féle vendéglőben. —: Kitűnő borok, a legpontosabb kiszolgálás, kellemes kerthelyiség. A közönség szives pártfogását kéri
FRENC MLADEN, a Hollósi vendéglő új bérloje.

Fűszerkereskedőség,

ki a kirakatrendezésben jártas, a szerb, magyar és német nyelvet bírja 1412
azonnal felvétetik
JÉGL PÉTER, Brigadi a Risztitya (Aradáci) utca, Veliki Beckserek.

Disznózsirt

legmagasabb napiáron, minden mennyiségben veszünk 1413
Kanitz és Leipniker Mileityeva (Temesvári) utca 43.

Egy jóforgalmu fűszerüzlet

1401
más vállalkozás miatt azonnal eladó. Az üzlet egyik legforgalmasabb utcában van
Cim a „Torontál” kiadóhivatalában.

Egy ház nagy telekkel és jóforgalmu fűszerüzlettel

szabadkézből eladó, vagy esetleg bérbe adandó. A lakásba azonnal be lehet költözni. 1406
Cim: Mileityeva (Temesvári) utca 54. sz.

Irodai gyakorlattal bíró munkaerőt,

aki a szerb és német nyelvben jártas, keres mielőbbi belépésre helybeli nagyobb iparvállalat. Írásbeli ajánlatokat az eddigi működés megjelölésével „Megbízható” jellegre Torontál kiadóhivatalába kérünk.

Jó kézírásu kereskedelmi iskolát, ill. tanfolyamot végzett

1380
fiatalembert vagy leányt keres azonnali belépésre helybeli iparvállalat. Szerb-német nyelvet tudók előnyben. Ajánlatok 1380 számra a „Torontál” kiadóhivatalába intézendők.

Kereskedőség

20 éves, szerb, német, magyar, román nyelvet bíró, fűszer-, rövid- és rüfösáru szakmában jártas, azonnalra alkalmazást keres. Ajánlatok „20” jellegre a „Torontál” kiadóhivatalába kéretnek.

Eladó ház.

All két szoba, konyha, a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel Vétel esetén azonnal beköltözhető.
III. kültelek, 45. szám. 1386

Szoptatós dadának

saját, még rövid ideig némileg szopásra szoruló gyermekével ajánkozik szopós gyermekhez és mint jó zakácsó, kiváló házvezetőnek vidékre is. Bővebbet 1387
a „Torontál” kiadóhivatalában.

Jó házikosztot

kaphat szeptember 1-től Vojvode Putnika (Álktomány) utca 5. sz. a.
Petrovics Anna, Puzenberg Manó házában. 1403

Eladó kisbirtok

Staro Selo (Öregfalu) községhez közel fekvő országot mentén 63 lánca tanyával együtt, jó épületekkel felszerelve, elköltözés miatt azonnal eladó. Megkeresők forduljanak 1397
Varga Sándor Csenej, Lányok-pusztá.

Porosz-Sziléziai 1895

darabos és kovácszen, továbbá petrozsényi-lupényi darabosszen kapható
Kemény Árpád és Társa cégnél. Telefon 187

80 hold szántóföld

esetleg tagokban is és egy ház
a Fötéren, szabadkézből eladó.
VUJIN DRAGITY Crnabara, Törökkanizsai járás. 1394

Romlott tengerit

vesz minden mennyiségben 1364
Első veliki becksereki szeszgyár és finomító Rt, azelőtt Lukács és Tsai.

VRSAC és vidékén HIRDETESEKET a „TORONTÁL” részére felvesz 988

GRÓB JENŐ
hirlap hirdetési iroda, VRSAC.

Órafurnitúrákat,

Alat Junghans-féle ébresztőket, különféle falórakat, amerikai aranyból készült ékszereket szállít

Pick Jakab Zagreb, Illica 63.

1332
Nyomatott Pleits Fer. Pálnál Veliki Beckserek

Kiadja Pleits Fer. Pál